Timişoara-Temesvár, XX. évf., 53. szám

ARA 5 LEJ

Taxa plătită în numerar conf. ord.
Dir. Gen. P.T.T. Nr. 206.200/1943

Főszerkesztő
és ideiglenes
felelős szerkesztő:
Dr. Olosz Lajos
Laptulajdonos a
CORVIN
Lapkiadó R. T.

DÉLI HIRLAP

A timiştorontali törvényszék bej. sz. 33.
(Dos. No. 934/1933).
Alapitotta:
Dr. VUCHETICH
ENDRE
és Dr. VARNAY
ELEMÉR

Ziarul Comunităţii Maghiare din România ■ A Romániai Magyar Népközösség lapja

Cáfolják a német csapatok svédországi átvonulásának hirét

A finn kormány állandó érintkezésben áll Berlinnel — E hét elejére várják a szovjet fegyverszüneti ajánlatra adott finn válasz közlését — Stettinius amerikai helyettes külügyminiszter londoni megbeszélésein a kelet- és közepeurópai határkerdesek is szőnyegre kerülnek

Washington: Ha Anglia megszünteti a törökországi fegyverszállitást az USA. követi példáját

Finn részről tegnap cáfolták, hogy *Helsinkiből békeküldöttség utazott Moszkvába.* A svéd hirforrások mindazonáltal továbbra is felszinen tartják az erről szóló hireket.

A finn közvélemény még mindig az orosz fegyverszüneti feltételek hatása alatt áll — mondja egy helsinki jelentés. — A közhangulatot élénken tükrözteti vissza a finn sajtó hangja. A lapok határozott megjegyzéseket füznek a szovjet fegyverszüneti feltételekhez. Az Uusi Suomi nyiltan hangoztatja, hogy *a feltételek módositása nélkül nem kerülhet sor békekötésre.* A Hufvudstadsbladet szintén *biztositékokat követel* a finn függetlenség és jövő semlegesség fenntartásához. Több finn lap annak a véleményének ad kifejezést, hogy a Moszkva által közölt feltételek *nem véglegesek,* mód van még azok mérséklésére. *A finn sajtó általában a tárgyalások folytatását várja.*

A finn parlament legközelebb március 7-én, kedden ül össze. Közben a pártvezérek az országot járják, a közvéleményről tájékozódnak. Stockholmi értesülés szerint *vasárnapra vagy hétfőre várják a svéd fővárosba a finn választ,* s azt Kollontay asszony, a Szovjet-Unió svédországi követe továbbitja Moszkvába. Ez idő szerint több vezető politikus tartózkodik Stockholmban.

A svéd lapok élénken foglalkoznak a helsinki kormánynak azzal a törekvésével is, hogy *angol—amerikai szavatosságot biztositsanak* a Moszkvával esetleg kötendő fegyverszünet feltételeinek tiszteletbentartására.

Törökország

Ankara továbbra is makacsul ragaszkodik ahhoz az elhatározásához, hogy **kivül akar maradni a háborun.** Ennek természetesen élénk visszahatása van a szövetségesek magatartásában, elsősorban a sajtóban. Hivatalos állásfoglalás ugyan még nem történt egy részről sem, — Churchill parlamenti beszédében egyáltalán nem érintette az Inönüvel folytatott tárgyalásait, Stettinius amerikai helyettes külügyminiszter nem nyilatkozott a Törökországnak szánt hadianyagszállitás megszüntetéséről, a török kormány sem tett érdembevágó nyilatkozatot e kérdésben (a néppárt e héten összeülő értekezletén Menemencsoglutól várnak felvilágositásokat), — az angol és török sajtó között azonban meglehetősen éles vita folyik már napok óta.

Angol-török sajtóvita

Valószinünek látszik, — irja a Times — hogy Törökország a végsőkig ragaszkodni fog semlegességi politikájához. Mindamellett nem lehet kizárni a változás lehetőségét, de szemmel látható, hogy Törökország nem válik hadviselővé, ha meg nem bizonyosodik arról, hogy nem kockáztat meg a német erők részéről légi és szárazföldi támadásokat a Balkán felől és az Égei-tenger felől.

Ezt az óvatos kijelentést előrebocsátva, a Times igy folytatja:

— A török nemzetnek az a vágya, hogy békében maradhasson, eléggé természetes és **mindazok meg fogják érteni, akik már megismerkedtek a háboru megpróbáltatásaival.** Másrészről helyénvaló megjegyezni, hogy a hadba nem lépés valódi inditóokai a törököknél nem minden esetben ugyanazok, mint amelyeket a szokásos semlegességi nyilatkozatokban hangoztatnak.

A Times cikkirója elemzi ezeket az okokat és felhozza például azt, hogy **Törökország nem tudja az eddiginél nagyobb mértékben átvenni a hadi fölszerelést, amelyet a szövetségesek késziteneк neki, a vasuti közlekedés és az országuti közlekedés elégtelensége miatt, és mert a hadsereg bizonyos rétegeiben felül kerekedik az az érzés, hogy Törökországnak meg kell őriznie erejét, jövő biztonsága érdekében.**

Az angol lap cikkirója a továbbiakban a hadbalépés mellett szóló okokat fontolgatja.

— A török államférfiak nagyon jól tudják — folytatja a cikk, — hogy olyan Törökország, amely nem vett részt tevékenyen a háboruban, **veszteni fog tekintélyéből.** A szövetséges diplomaták ezt az elmult év folyamán több izben értésére **adták Menemencsoglunak és Szaracsoglunak is.**

Törökország nem kiván egyszerü figura lenni az európai szinpadon. Másrészről élénken óhajt részt venni a Balkán jövőjének kialakitásában. A nélkül, hogy erre felhatalmazása lenne, a Times hirmagyarázója megirja, hogy **a balkáni ügyekben Törökországnak fenn kell tartania tekintélyét, olyan szinvonalon, amely nem alacsonyabb a jugoszlávok és a görögök, a szövetségesek hadviselőtársai által kivánható mértéknél.** Mindezek oly okok, amelyek alapján a török politika irányitói ugy vélekednek, hogy az ország esetleg **jól teszi, ha csatlakozik** a harcoló szövetségesekhez. **Kérdés,** hogy Törökország nemzeti tekintetben és saját érdekeinek megvédése, cselekvésének függetlensége érdekében fenn tudja-e tartani másként tekintélyét, mintha részvesz a háboruban. Ez Inönü elnöknek és minisztereinek problémája. Bármi legyen is végső döntésük, szemmellátható, hogy az az időszak, amelynek során Törökországnak még módjában van e kérdést megvitatni, hónapokban mérhető, — irja befejezésül a Times.

×

Az Exchange Telegraph rámutat arra, hogy az Ankarából érkező ujabb jelentések szerint a török nép széles rétegei valóban ellenzik a hadbalépést, ez azonban — brit megitélés szerint — a török kormány tudatos mulasztásának tudható be. A Szaracsoglu-kormány a legutóbbi hónapokban semmit sem tett az irányban, hogy felvilágositsa a török népet a megváltozott sztratégiai helyzetről és meggyőzze arról, hogy a szövetségesek kivánságai méltányosak — irja az Exchange Telegraph ankarai tudósitója.

Az Evening News megjegyzése

Londonból jelenti az Europapress: A Törökországba irányuló angolszász hadianyagszállitás felfüggesztésével kapcsolatban az Ewening News a következőket irja:

— Azt reméltük, hogy a kairói Churchill—Roosevelt—Inönü találkozó után Törökország cselekvőbb részt vállal a háboruban. E reményünkben csalatkoztunk. Miért?...

A választ a lap erre a kérdésre Edentől várja.

Mint Lisszabonból jelentik, ***Eden*** *brit külügyminiszter az alsóházban legközelebb nyilatkozni fog a törökországi fegyverszállitásokról.*

×

A török sajtóban élénk visszhangja van a Times és több más angol lap cikkének. Yalcsin a Taninban *török kormánynyilatkozatot sürget a brit vádak tisztázására.* Szadak képviselő az Aksam hasábjain *visszautasitja azt az érvelést, mely Törökországot Jugoszláviával és Görögországgal hasonlitja össze balkáni háborus részvételi kötelezettségét illetően.* A Yeni Sabah cimü lap vezércikke utal arra, hogy Törökország „nem fél a vihartól.“ Törökország harcban biztositotta jogát az élethez. Az angoloknak azonban tudniok kell, hogy nem vagyunk kalózok, akiket pénzzel meg lehet vásárolni, — hangoztatja a török lap, majd emlékeztet arra, hogy *Törökország „nem az angolok kegyelméből született állam, mint volt például Csehszlovákia.“* A török nép nem más nagyhatalmak uszályhordozójaként cselekszik, hanem kizárólag *nemzeti igazsága és érdekei alapján* fontolja meg nemzetközi kapcsolatait, igy a béke vagy háboru kérdését is. **(—r)**

Első oldal

Régi tétel, de most is igaz, hogy a szép szónál is szebben beszél a tett. Közösségi életünkre vonatkozik az leginkább. Hiába lenne minden szép szavu jellemzés, ha nem szolgálna alapjául a közösség érdekében megtett cselekvés. Figyelvén tehát közösségi életünk jelenségeit, meg-megállunk a tetteknél.

Ezek közé sorozzuk az erdélyi magyar evangélikus egyház diáknevelését gyámintézete előrelátó, jól átgondolt irányitása mellett. Ez a gyámintézet most már az egész délerdélyi területre terjeszti ki müködését, vagyis az összefogásban, az egységbe tömörülésben jelentősebbé és hatékonyabbá vált. Ebben is a fejlődés mozzanatát láthatjuk. Rá kell ébrednünk arra, hogy erőinket nem szabad szétforgácsolnunk, hanem egybegyüjtenünk. Régebben, a szétszórtság idején megtörténhetett, hogy kimaradtak a diákneveltetésből érdemes tanulók, most minden diákra rátalál az egységbe szervezett gondoskodás, s nem kallódhatik el egy olyan diák sem, aki a jövőben egyháza és vele népe javát szolgálhatja. Szociális gondolkodásunk fokozódó fejlődését jelzi, hogy a diákneveléshez szükséges összegeket ma már kisgazdák, kisiparosok adják össze. Ami régebben egyes gazdagok kötelessége volt, szegény diákok iskoláztatása is, az most a közösség egyszerü, egyrangu tagjainak lett jóleső öntudatot adó feladata. Semmisem lenne könnyebb, mint megütnünk ezen a ponton az áradozó és öndicsérő lira hurjait, de a tettek vizsgálatában és feltárásában látjuk igazi feladatunkat. Megjön az ideje annak, hogy virágot is nyujtsunk az érdemeseknek, most a tettekre való utalással óhajtanánk megszilárditani kisembereink öntudatát. Azt, hogy elválaszthatatlanul együvé tartóznak és hogy minden, a közösségnek tett cselekedetünk dicsér leginkább bennünket és használ legjobban önmagunknak.

Ilyen, dicséretét önmagán viselő és önmagunknak használó cselekedet az a női háztartási tanfolyam is, amelyet a crizbavi-krizbai magyar evangélikus gyülekezet szervezett meg. Ebből a kis hirből sok minden kiolvasható. Az is, hogy szivósság nélkül nincsen kezdés. A központ, az EMGE, gyorsan intézkedett — irja tudósitónk. Van ennél érdekesebb, lelkesebb izgalmat keltő hir? Meg hogy a tanárnők azonnal a munkahelyen termettek, s alig a bevezető, igazi szózatok után, hogy csak több tudással, komoly gazdasági ismeretek birtokában állhatjuk meg a helyünket, máris fehérebb ott a len és a kender, s készülnek a magyar asszonyok több len és több kender vetésére, mert hiszen szebb fehérnemü kerül ki belőle, mint eddig és több is.

Ilyen tettek méltók nemcsak a lapunkban való kiemelésre, hanem délerdélyi költőink és iróink tollára is. Milyen különös, hogy az Arany János-Társaság eddig megküldött verspályázatokban a közösségi gondolatnak és tettnek semmi visszhangja sincs, pedig ezeknek a megvalósitása kedvéért, az idő parancsoló szava szerint is érdemes volna lelkesedni és lelkesiteni. Meg kell alapoznunk népünk életét a közösségi gondolat és akarat tetteivel, száz meg ezer apró cselekedettel, szivósan makacs munkával, szalmalángu lobogás helyett a cserfa állandó izzásával. Bele kell kapaszkodnunk tetteink gyökerébe. Ma ugy éljünk és cselekedjünk, hogy valamennyien azt érezzük, kitéphetetlenül és elpusztithatatlanul gyökér vagyunk a gyökerek között.

A politikai arcvonal

Keddig nem tart ülést a finn parlament

Helsinki. (Rador). A DNB. jelenti: A finn országgyülés március 3-án délután két órakor ülésre jött össze. Az ülés háromnegyed óráig tartott. A napirend alapján másodszori olvasásban tárgyalták azt a javaslatot, amely az államelnök kegyelmi jogát kiterjeszti. Ezt a javaslatot első sorban néhány politikai elitéltre alkalmazzák majd. Ezenkivül több kisebb törvényjavaslatot is tárgyaltak.

A kormány 1943. évi müködéséről beterjesztett jelentést felülvizsgálás céljából átadták a parlament alkotmányozó bizottságának.

Legközelebb március 7-én, kedden ül össze a finn parlament.

Ellenjavaslat vagy magyarázat-kérés?

Stockholm. (Tp). Svéd hivatalos körökben feszült érdeklődéssel várják az orosz fegyverszüneti feltételekkel szemben elfoglalt finn hivatalos álláspont nyilvánosságra hozatalát. Stockholmi politikai körökben azt hiszik, hogy a finn kormány még nem állapitotta meg végleges válaszát az orosz feltételekre és azt valószinüleg csak a jövő hét folyamán nyujtja át. A finn országgyülés most kedden ülést tart és lehetséges, hogy a végleges döntést csak ezen az ülésen hozzák meg. A finn kormány és az országgyülés — mondják stockholmi jól értesült körökben — egyetértenek abban, hogy különösen azok a feltételek elfogadhatatlanok, amelyek a német hadosztályok internálására, továbbá a finn csapatoknak az 1940. évi határok mögé való visszavonására vonatkoznak. Most az a kérdés, hogyan hidalják majd át a nehézségeket, ha az oroszok elutasitásával találkozna a finn válasz. Valószinü, ugyanis, hogy az oroszok nem fogadják el az ellenjavaslatra vonatkozó lépést.

A Stockholms Tidningen szerint a finn kormány ebben az esetben kész olyan formát választani, amelyet az oroszok nem találhatnak bántónak s ebben azt kérik majd az oroszoktól, hogy fejtsék ki pontosabban az emlitett két feltétel tartalmát.

NEM ERÖSITETTÉK MEG AZT A HIRT, HOGY FINN BÉKEKÜLDÖTTSÉG UTAZOTT MOSZKVÁBA

Stockholm. (Tp). Eddig meg nem erősitett hirek szerint március 3-án reggel egy finn békeküldöttség utazott Helsinkiből Moszkvába. A finn küldöttség állitólagos utazásáról semmi értesülést nem kapott a stockholmi finn követség, de nem tud róla a svéd külügyminisztérium sem. Rendszerint jól értesült stockholmi körök kétségbe vonják a hir valódiságát.

FAGERHOLM STOCKHOLMBAN

Ugyancsak stockholmi értesülés szerint Vuori finn szakszervezeti vezető Stockholmba érkezett. Ott van Fagerholm volt finn népjóléti miniszter is, aki a finn gyermekek Svédországba való költöztetéséről tárgyal.

ANGLIA NEM SZAVATOLHAT

A londoni Evening News szerint *képzelhetetlen dolog feltételezni, hogy Anglia egy ellenséges országnak, Finnországnak biztositékot adjon egy szövetséges állammal, Oroszországgal szemben.* Az Economist cimü angol lap szintén foglalkozik a fegyverszüneti feltételekkel és megjegyzi, hogy ha Oroszország kész is tárgyalni a mostani finn kormánnyal, ez nem zárja ki azt, hogy *a fegyverszüneti tárgyalások befejezte után a finn kormány átalakitását követelje.*

HELSINKI ÁLLANDÓ ÉRINTKEZÉSBEN ÁLL BERLINNEL

Bucureşti. (S. P. P.). Illetékes svéd politikai körökben ugy értesültek, hogy a finn kormány állandó érintkezésben van a berlini kormánnyal, és azt tájékoztatja a finn—szovjet tárgyalások menetéről.

NÉMETORSZÁG NEM KÉRT ÁTVONULÁST SVÉD TERÜLETEN

Bucureşti. (SPP). Stockholmból jelentik, hogy Svédország külügyminisztere erélyesen megcáfolta azt a hirt, mely szerint Németország, egy hadserege számára, kérte volna a svéd területen való átvonulást.

SVÁJCI LAPVÉLEMÉNYEK

Bern. (Rador). A DNB. közli a Nemzetközi Sajtótudósitó jelentését: A szovjetbarát bázeli Arbeiter Zeitung a Szovjet által Finnországnak nyujtott fegyverszüneti feltételekről azt irja, hogy az orosz nyilatkozatban közölt feltételek még a legderülátóbb várakozásokat is felülmulták. Ezzel szemben a berni Der Bund vezércikkében ezt irja: „Finnországnak önmagának kell megvizsgálnia, hogy milyen a helyzet. Térdhajtást és a nemzeti becsület megsemmisitését jelentené, ha a jelenlegi feltételek mellett fegyverszünetet vagy pláne békét kötnének". A német csapatoknak és hajóknak Finnországban történő leszereléséről irva a cikkben igy folytatják: „A közös ellenség ellen vivott harcban, Finnország és Németország között olyan fegyverbarátságnak kellett szövődnie, ami felett egy nép, amely tiszteletben tartja a becsületet, nem tud elsiklani.

Fontos angol-amerikai tanácskozások kezdődnek Londonban

Zürich, (Tp). A Neue Zürcher Zeitung londoni levelezője ugy tudja, hogy vezető amerikai államférfiak még ebben a hónapban látogatásra érkeznek Londonba. Általában azt hiszik, hogy Washingtonból Stettinius helyettes külügyminiszter vesz részt a megbeszéléseken. Hir szerint ezen az értekezleten valamennyi európai kérdés megvitatására sor kerül. Az angol fővárosban az a benyomás lett urrá, hogy a szövetségesek külpolitikájának uj szakasza következik és a nyugati hatalmak külpolitikájának több kérdése uj felülvizsgálat előtt áll. Különböző kérdések megvitatására kerül a sor, igy többek között a határok megvonása Kelet- és Közép-Európában, az algiri felszabaditási bizottság müködésének ügye, a franciaországi tényleges kormány elismerése invázió esetére, az angol és amerikai olaj-elosztási rendszer és végül a fegyverszüneti feltételek is szőnyegre kerülnek.

Roosevelt elnök a pénteki sajtóértekezleten hangoztatta, hogy Stettinius londoni tartózkodása során érintkezésbe lép a Londonban székelő Európa-bizottsággal, amelynek tagjai amerikaiak, angolok és oroszok. A szőnyegre kerülő kérdések eddig nem szerepeltek az Európa-bizottság munkarendjén. Stettiniust mindössze két-három munkatársa kiséri el, tehát nincsen szó tulnagy értekezletről. Roosevelt elnök végül reámutatott arra, hogy a háborura és a háboru utáni időkre vonatkozó fontos kérdések is megvitatásra kerülnek.

STETTINIUS LONDONBA MEGY

Lisszabon. (Rador). A brit hirszolgálat jelenti Washingtonból: Cordell Hull, az Egyesült Államok külügyminisztere, Floridában töltött szabadságáról visszaérkezett Washingtonba. Megérkezését követően Stettinius helyettes külügyminiszter azonnal Londonba utazott, hogy ott illetékes angol kormányhatóságokkal több megoldandó kérdésről tárgyaljon.

WASHINGTON LONDONTÓL TESZI FÜGGŐVÉ A HADIANYAGSZÁLLITÁS MEGSZÜNTETÉSÉT

Lisszabon. (Tp). Azzal az ankarai jelentéssel kapcsolatban, amely szerint Anglia megszüntette a Törökországnak való hadianyag-szállitásokat, washingtoni jólértesült körökben megjegyezték, hogy amennyiben ez a hir megfelel a valóságnak, az Egyesült Államok is követik Anglia példáját.

TÖRÖK VÁLASZ A TIMES CIKKÉRE

Isztanbul. (Rador). A DNB. jelenti: A török sajtó birálja a Times-nek azt a cikkét, amely szerint Törökországnak be kell lépnie a háboruba.

Szadak képviselő az Aksam cimü lapban birálja azt az angol állitást, hogy Törökország később ugyis meg fog győződni erről, hogy tudniillik be kell lépnie a háboruba, mint ahogy Jugoszlávia és Görögország rájött erre.

— A példa rossz — állapitja meg Szadak — mert mind a két ország elvesztette a háborut ugy, hogy külső segitséget nem kapott. Leveretésük után következett a második, a még keservesebb állapot, a testvérháboru.

Amint Szadak hangsulyozza, a háboru végén egy harmadik, éppen ilyen szomoru állapot fog kialakulni, mert a balkáni államokban sok erőcsoport van, amelyek a hatalomért szállnak harcba.

A cikkiró képviselő azzal a megállapitással fejezi be birálatát, hogy csalódik az angol szerkesztő, amikor olyan példákat hoz fel a háboruról és a háboru után beálló időről, amelynek nincs semmi vonatkozásuk Törökországra.

A SEMLEGESSÉG MÉG NEM BIZALMATLANSÁG

Isztanbul, (Tp). A török sajtó behatóan foglalkozik az angol-török viszonnyal. A Tanin cimü lapban Yalcsin képviselő azt irja, hogy Törökország habozása a háboruba való belépést illetőleg nem jelenti a bizalom elvesztését Anglia irányában. Törökországot történelme, földrajza és létérdekei Angliához füzik, de azt kivánja, hogy a török ifjak életét az angol ifjakéhoz hasonló gonddal kezeljék. A cikkiró emlékeztet arra, amikor Anglia egyedül harcolt és Amerika huzódozott, Törökország egyedül is kitartott a szövetség mellett. Ha Anglia nem tud majd ideális alapon álló békét elérni, akkor hiába vesztették életüket az angol ifjak és hiába süllyedtek el az angol hajók, — irja Yalcsin.

Ismét fenyegetik Bulgáriát

Bucureşti. Stockholmi értesülésre hivatkozva a Viata cimü román lap a következőket irja:

A londoni rádió ismertette a Times cimü angol lapnak a bolgár kérdéssel foglalkozó cikkét. A cikk hevesen támadja a bolgár politikát s elismeri, hogy a Bulgária ellen inditott hirverés nem vezetett eredményre. Tekintettel arra, hogy minden érvelés hiábavaló Bulgáriával szemben, drasztikus eszközökhöz kell folyamodni, — irja a Times.

Feltételezhető, hogy a Times támadó cikke a Bulgária ellen inditandó ujabb idegháborus hadjárat bevezetője, — mondja a stockholmi jelentés.

Jelentéseink a harcterekről

Krivojrog körzetében a szovjet csapatok több erős támadása meghiusult

Berlin. A német vezéri főhadiszállás jelentése szerint harci és csata-repülők a kercsi szorosban két megrakott szovjet kompot elsüllyesztettek, néhány másikat pedig megrongáltak. A szovjet hidfő kirakodó helyei ellen intézett támadások nagy tüzeket okoztak.

Krivojrog körzetében a szovjet csapatok több erős támadása meghiusult. A várostól délre az egyik betörési helyen még folyik a harc. Sepetovka térségében csatarepülő-kötelékek ismételten jó eredménnyel támadták a szovjet csapatgyülekezéseket. Ugyanezen a területen, valamint a Pripjet-mocsaraktól délre élénk harci tevékenység mellett az oroszok felderitő előretöréseit visszaverték.

Neveltől északnyugatra és Pleskautól délkeletre a szovjet támadások ereje csökkent. Ezzel szemben a Narvánál az oroszok szivós áttörési kisérleteiket folytatták. Több betörést ellentámadásokkal megtisztitottak, vagy szükebbre szoritottak.

Szovjet torpedóvető repülőgépek kisebb köteléke az északi norvég partoknál támadást intézett egy német hajókaraván ellen, de a támadás eredménytelen maradt. A német hajókaravánt kisérő vadászrepülőgépek 3, a fedélzeti légvédelem pedig 2 ellenséges repülőgépet lelőtt.

Az olaszországi arcvonalon a nettunói hidfőnél, Apriliatól délnyugatra és Cisternától délnyugatra a német rohamcsapatok néhány magaslatot elfoglaltak. Az ujonnan szerzett vonalak ellen intézett angolszász ellentámadásokat kemény harcokban visszaverték.

Északamerikai terror-repülők erős kötelékei pénteken Róma város területét támadták meg. A katonai kár jelentéktelen. A polgári lakosságnak veszteségei voltak. A német vadászgépek és a légvédelmi tüzérség a támadó repülőgépek közül 15-öt lelőtt.

Északamerikai bombázó kötelékek pénteken a déli órákban vadászrepülők erős védelme mellett az északi német partvidék fölé hatoltak. A ledobott bombák néhány város és falu lakóházaiban károkat okoztak. A légi fegyvernem és a haditengerészet légvédelmi harci erői 21 ellenséges repülőgépet lelőttek.

RÓMA SÜRÜN LAKOTT VÁROSNEGYEDEIT BOMBÁZTÁK

Róma. (Tp). Március 3-án délelőtt angolszász repülőgépek ismét támadást intéztek Róma ellen. *A ledobott bombák részint sürün lakott városnegyedekre estek és jelentős veszteségeket okoztak a polgári lakosságnak.* Ezenkivül történelmi épületek, müemlékek templomok és mükincsek is áldozatául estek a bombázásnak.

Legujabb

Stockholm: A fegyverszüneti feltételek visszautasitása esetén nagy orosz támadás várható

Stockholm. (Tp). Mereketov szovjetorosz tábornok hadsereg-csoportjáról a moszkvai hadvezetőség az utóbbi időben alig jelent valamit, amiből arra következtetnek, hogy a tábornoknak valamelyes különleges megbizatása lesz. Ez az orosz tábornok volt az, aki 1940-ben a finn Mannerheim-vonalat áttörte és valószinünek látszik, hogy a tábornok a finnek elleni nagy hadmüvelet végrehajtására kapott megbizatást. Nem lehet kétséges ugyanis, hogy az orosz főparancsnokság támadást készit elő Finnország ellen.

Stockholmi politikai körök véleménye szerint, ha Finnország nem szánja reá magát az orosz feltételek elfogadására, akkor ez a nagy orosz támadás rövidesen megindul.

A Leningrádnál levő arcvonal megröviditése következtében nagy orosz erők szabadulnak fel és Meretekov ezekkel indulna támadásra a finn határok ellen. E hirekkel kapcsolatban a moszkvai főparancsnokságtól sem megerősitést, sem cáfolatot nem lehet kapni.

Levelek az uj magyar irodalomról

Cs. Szabó László

Kedves Barátom! Ha egy nemzet irodalmában a próza, a vers és a dráma a testet és az életet jelenti, — az esszé a csillagos égbolt fölötte. Bár a műfajalapitó Montaigne óta az esszé sokat fejlődött, a szellem és az élet dolgainak vérbeli feljegyzői műfajukkal s önmagukkal szemben, nem hagyták el a XV. század nagy krónikásának eredeti magatartását. A vérbeli esszéista nemcsak szemlélődik, de benne él a világban. Babits felejthetetlen kötete a „Keresztül kasul az életemen" ezt éppugy bizonyitja, mint Huxley utikönyvei földrészekről és szellemi dolgokról, vagy Ernst Jünger kisérletei a háborus lélekről és a magánhangzókról. Cs. Szabó Lászlót méltán sorolhatjuk e mesterek közé s közöttük is talán a legjobban állja, Huxleyval együtt a Montaigne-ra támaszkodó párhuzamot. De értsük meg egymást, nem magasztalni akarom Cs. Szabót — a párhuzamot a magatartásra s a lélek fényére értem, amely a külső dolgokat visszasugározza.

Akárcsak Montaigne és Huxley, Cs. Szabó is nagy utazó, sőt talán elsősorban utazó. A két világháboru közötti ifjusága, — a negyven évesek, Illyés Gyuláék nemzedékéhez tartozik, — európai utazásokból áll.

Könyvei sora, utazásokról beszél s e lapokat ujraforgatni, ma különösen füszeres élvezet, hiszen irójuk akkor készitett mérleget hagyományokról, örökségekről és jelenről, amikor az értékek viaskodásából már félreérthetetlenül elcsapott a kitörésre kész háboru lehe. Ahogy éjelente ujabb s ujabb bombázásokról ad hirt a hangszóró, sokszor az az érzésem, hogy a mi kulturánkból, Európából már csak annyi marad fenn, amennyit az utazók s az irók megmentettek. Szinte már most is ugy olvasom a „Doveri átkelést", a „Fegyveres Európát", mintha történelmet olvasnék. Montaigne az „Essais"-ben egy felviruló világot üdvözöl az idő szélére irt és az örökkévalóságnak szóló jegyzeteivel. A késői magyar tanitvány egy süllyedő világnak mond istenhozzádot.

De itt a háboru. A külső országokban való kalandozásnak vége. Ám a nagy idők tanuja számára ez nem gát, mégha a világban járás-kelés is élete és müfaja. Cs. Szabó elindult a befelé való utakon, az emlékekben, a müvészetben, az irodalomban, a városokban és a történelemben befelé a magyarságba. Mondjuk-e felületesen, azt, hogy elmélyült, hiszen azelőtt is irt magyar arcképeket és jegyzeteket. Talan olyan értelemben, hogy az ifjui tehetség bravurja, az intelligencia csillogása, a tudás, az adatok sziporkázása, az értelem élessége átfült végre a komoly férfiui sziv melegségével. A kételkedőből hivő lett, a régi Európa jövőjében való kétely helyét betöltötte a magyarságba vetett hite.

És mégis, még most is azt érezzük, még nem végleges arca ez Cs Szabónak. Még készül benne egy nagy szerep, — az epikus! Hiszen Cs. Szabó legkiválóbb megfigyelőink egyike, a részleteket ugyanolyan pontosan érzi, mint a nagy vonalakat és a rendszereket. S ha eddig ugy tünt kivül kalandozik az adatok és az összefüggések közt, a lélekről, az emberi lélekről nincs kevesebb mondanivalója, mint a külső világról. Egy ujabb novelláját olvastam nemrég. Szivszoritó volt. S gondolom, egy napon váratlanul nagy regénnyel lép majd elénk, hogy elmondja egy uj és meglepő részletét annak, amit az életről és az emberi szenvedésről tudott meg, hiszen mi mindnyájan a szenvedésnek vagyunk tanui és tanitványai.

Ehhez persze Cs. Szabó is mi is meg kell érjük a jövőt tul, a háborun és tul Európán, amelytől Cs. Szabóval együtt tanultunk bucsuzni.

Sokszor üdvözöl és ölel barátod

PÓR ISTVAN

Szemhatár

Véleménykülönbségek egy betlehemesjáték körül

Február 14-iki számunkban helyet adtunk Szemlér Ferenc biráló észrevételeinek, amiket az iró a Stéger Sándor dr. által a Havi Szemle decemberi számában közreadott betlehemesjáték szövegébe füzött. Ugy vélekedett a szöveg egyes kifejezéseiről, hogy azok nem lehetnek a népi költészet termékei.

Ehhez a birálathoz szól hozzá most Vita Zsigmond.

Közben Stéger Sándor dr. is eljuttatta szerkesztőségünkhöz válaszát, sőt egy Zimandul Noui-zimándujfalusi magyar gazda, Soós Mihály is kötelességének érezte, hogy az emlitett betlehemes játékkal kapcsolatban néhány adatot bocsásson rendelkezésünkre. Azt irja, hogy a Stéger Sándor dr. által lejegyzett szöveget használta maga is az 1890-es években, amikor hol mint „tiltottfás", hol mint „bojtár" vett részt az ünnepi játékban. Közli azt is, hogy a játék szövegét a helybeli Almási-család őrzi.

Örömmel adunk helyet Vita Zsigmond, nemkülönben Stéger Sándor dr. hozzászólásának. Mert amilyen hasznos volt a Szemlér Ferenc birálata, ugyanilyen hasznosak azok a felvilágositások, tájékoztatások is, amiket az alapos tárgyismerettel rendelkező Vita Zsigmond, és a szöveget lejegyző s a helybeli visszonyokat ismerő Stéger Sándor dr. nyujt. Az ilyen nyilvános eszmecserékből csak jó eredmény származhatik. Mert népköltészetünk felkutatása terén bizony sok hiány vár pótlásra és sok kérdés igényli a szakavatottak irányitó szavát. Talán ezek az irások is hozzájárulnak a minél általánosabb érdeklődés felkeltéséhez népi dolgaink iránt.

A SZERKESZTŐ

Miért érdemel figyelmet a zimandiak betlehemesjátéka?

A Havi Szemle karácsonyi számában egy zimandul-nou-zimádujfalusi betlehem-járást közölt a dr. Stéger Sándor lejegyzése szerint. Ennek a betlehem-járásnak a nyelve és verselése méltán csodálkozást, esetleg megdöbbenést kelthetett az olvasóban. Nem kell ugyanis a népköltészet alaposabb ismerete ahhoz, hogy az ilyen sorokról: **„Itt van a tiltott fa vészteljes gyümölccsel, Melyet az álnok kigyó méreggel elönte" vagy „S mire föleszméltem, ékes hangvegyület jött felém, Mint mikor ezüsthur pendül meg, a lelkemig hatott"**, — az ember azonnal megállapitja, hogy azokat nem maga a nép alkotta. Amikor Szemlér Ferenc ennek a betlehemjárásnak kirivó helyeit boncolgatja, mindenki könnyen megláthatja, hogy azokból épp ugy hiányzik a közvetlen természetesség, mint a szemléletesség. Végül tehát nagyrészt igazat kell adnunk Szemlér Ferencnek, hogy „ez a rigmus nem a nép alkotása, hanem egyéni, amely kivülről került a néphez az eredeti népköltés hirnevének és szinvonalának kárára."

Ezzel szemben

a dr. Stéger Sándor közléséből nem csupán annyit tudunk meg, hogy ő ezt a betlehemes játékot „a nép szájáról" jegyezte le, hanem azt is, hogy a betlehemjárás már 1853-ban, a község létesülése idején, is szokásban volt a jelenlegi nép őseinél. Szerinte az 1870-es években Endre András tanitó ugyanerre a szövegre tanitotta növendékeit. Jelenleg egy Almási Julianna nevü öreg asszony oktatja évenként a betlehemjárókat a szerepükre.

Mindez természetesen még igen kevés e betlehemes játék történetének és előadásának megértéséhez, de ha a szöveg eredetét és kialakulásának utját ezzel még nem is ismertük meg közelebbről, azt azonban mégis tudomásul kell vennünk, hogy évtizedek, esetleg nemzedékek óta él a faluban. A dr. Stéger Sándor jóhiszemüségét és megbizhatóságát az előző közlés alapján nem vonhatjuk kétségbe, hiszen most már nemcsak annyit tudunk, hogy „a nép szájáról" jegyezte le a betlehemes játékot, hanem azt is, hogy kik adták elő. Csak további kutatások állapithatnák meg, hogy honnan került a faluba ez a szöveg és él-e esetleg még ennél eredetibb változata.

Aki különben valamennyire is ismeri népünk szellemi müveltségét és müvészetét, azt nem lepheti meg, hogy egyéni alkotásokkal és

felülről a nép közé került

müveltségi elemekkel találkozik. Hiszen például maga a népdal sem egy egész falu közös alkotása, hanem egy-egy költői tehetséggel megáldott legény vagy leány lelkéből indul ki, hogy azután a közönség kincsévé váljék. A népköltőt azonban természetesen a hagyomány és a közösségi élet törvényei kötik, nemcsak önmagát, hanem a vele együtt élő nép örömét és bánatát fejezi ki. Az egyéni alkotás még könnyebben megismerhető a faragásban, a diszitő müvészetben vagy pedig a lakodalmi vagy temetési bucsuztatókban. Ezeket megfigyelve az is könnyen kitünik, hogy a népi müveltségbe gyakran kerülnek idegen elemek a vele sürün érintkező tanult, vagy félmüvelt rétegből. Gondoljunk csak a népviselet átalakulására, vagy pedig a városi táncdalok gyors elterjedésére. A városi idegen elemekkel szemben a nép ellenállása egyre csökken, és ha nagy város közelében él és ősi hagyománykincse meggyöngült, könnyen átveheti nagyobb változtatás nélkül is a tudákos szerzők müveit.

A népi irodalom ebben a tekintetben még különösen sok felderitetlen kérdést tartogat számunkra. Hiszen népmesénkben gyakran görög, római mitológiai elemekkel találkozhatunk. Az Árgirus királyfi meséjéből ismert Akleton királlyal Zákrétom nevén találkozunk a mesében. Még meglepőbb talán az, hogy Voltaire Zadig-jának egyik jelenetét könnyen felismerhetjük egyik népmesénkben.

A falu mesemondóinak

sok helyt van bizonyos olvasottságuk, néha Jókai regényeit, máskor pedig izléstelen ponyva munkákat dolgoznak át népmesévé.

A népi irodalomhoz tehát nemcsak a szájról-szájra csiszolódó dal, rigmus vagy mese tartozik, hanem más, többnyire alkalmi szövegek is, amelyeket esetleg kézirat őriz meg és igy alig változnak. Ilyen ritkábban elmondott szöveg a betlehemes játék is, amely eredetileg az egyháztól indult ki és sokszor még ma is megérzik rajta az elvont tudákos stilus.

A betlehemes játék fejlődésének történetét magyar vonatkozásban még alig ismerjük, e pár szóval csak annyit akartam jelezni, hogy valóban kivülről került a néphez és párbeszédeit, verselését gyakran még több nemzedék munkája sem tehette egészen népiessé.

A betlenfalvi betlehemesek többek között például ezt a verset mondják:

Retteg a természet
Az okos lélekkel,
Sőt az emlékezet
Ily nagy erejével;
Megtompul az elme
Együtt értelmével;
Az emberi nyelv is
Megnémul ezennel, stb.

Igaz ugyan, hogy ebben nem találkozunk olyan romantikus szóalkotással, mint „vészteljes", de azért mégis azonnal megérezhetjük, hogy ezt

nem a nép, hanem az „okos kántor"

irta.

A zimandul-nou-zimándujfalusi betlehemes játék szövegén nem látszik a nemzedékek csiszoló munkája, szereposztása és párbeszédei viszont annyira elütnek az erdélyi betlehemes játékoktól, hogy megérdemli figyelmünket. Dr. Stéger Sándor fáradsága még akkor is köszönetet érdemel, ha egészen uj keletü és idegen eredetü szöveget jegyzett le. Munkájának nagyobb és nehezebb része azonban még most következik. A kutató munka ugyanis nem állhat meg egy-egy szöveg lejegyzésénél, tovább kell mennie. Az önmagában csonka, élettelen szöveget bele kell helyezni az életbe, hogy megelevenedjék. A betlehemes játék teljes megismeréséhez nem elég a szöveg lejegyzése, hanem látnunk kell az előadás minden mozzanatát, ismernünk kell a szereplők és betanitójuk életkorát, tanultságát és össze kell kapcsolnunk az egész játékot a falu szellemi életével. Csak maga a falu élete magyarázhatja meg azt, hogy miért maradt meg ez a betlehemes játék ebben a formában.

A dr. Stéger Sándor munkájával azt reméljük, hogy megindult a délerdélyi népi ünnepi szokások lejegyzése. Az eredmények kezdetben lehet, hogy nem sokkal biztatnak, de a munkát annál nagyobb odaadással és körültekintéssel kell folytatni. Egyes részletadatokon tul most már hagyományaink eleven ereje, kialakulása, változása érdekel.

VITA ZSIGMOND

A zimandi szöveg — a lejegyző megvilágitásában

Ugy vélem, hogy Szemlér Ferencnek keves érintkezése lehetett a falusi, magyar paraszt betlehemjárás szövegével, mert ha lett volna, érezné, hogy az, amit kifogásol és megró, az még a hibájában is népi. Parasztgyermekek ezek a betlehemjáró kicsinyek, akik nyilvános szereplésük alkalmával nem önmagukat adják, hanem sujtásosan akarnak szépen beszélni.

A tőlem közzétett és a falumba költözködésemkor itt talált játék szövege is ilyen. Éppen a kifogásolt kifejezések mutatják a magyar parasztság lelkébe rögződött karácsonyi szóvirágokat, amelyek egyházi eredetüek, jól esnek az ünnepelve szereplő kis lelkeknek. Hogy a betlehemjárók uras szót akarnak használni, nem magyar parasztos jellegzetesség ez!?

A magyar ugy önti ki a lelkét, ahogyan neki jól esik. Istenét is letegezi. Lelke szent és imádságos gerjedelmében közel tudja magát hozzá. Imádságait nem fogalmazza. Parasztosan beszél s csak néha-néha esik meg rajta, hogy keservesen kicsinynek érzi magát a „Nagy Istennel" szemben. Ilyenkor kijön a lelke rendes sodrából és urі szót használ. Erre a mai közirók talán megengedik azt, hogy ez „népi", de mi, akik közöttük élünk, azt mondjuk, hogy az jellegzetesen magyar parasztos. Hinnünk kell tehát a betlehemjárásban megnyilatkozó népszájának, melynek minden kifejezése, képe, szólása, sőt „elszólása" is egyidejü ide- betelepülésükkel. Hinnünk kell „a fa vészteljes gyümölcseinek", épp ugy mint „a csodálatos fénynek" és az „ékes hangvegyületnek", meg az „ezüsthur pendülésének" is, mert jóllehet azok a népköltési gyüjteményekben nem foglaltatnak, mégis a nép szivéből fakadhattak.

Dr. STÉGER SÁNDOR

Iskola Alapitvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Vallomás

Egyik ismerősöm tette a következő vallomást:

— A napokban valamelyik jótékony egyesület pénzbeszedője jött hozzám az esedékes tagsági dijért. Valamikor, évekkel ezelőtt havi 20 lejt vállaltam és annyit fizettem állandóan. Akkor az szokott, rendes összeg volt, amennyit a magamfajta emberek általában fizettek abban az időben. Azóta ez az összegecske természetesen nagyon összezsugorodott, magam is éreztem ezt az utolsó esztendőben. Igy hát utóbb már félévre kifizettem a dijat, mert sajnáltam, hogy a pénzbeszedő ezért a néhány lejért minden hónapban külön fáradjon hozzám. Ha jól emlékszem, motoszkált is bennem már valami olyasféle szándék, hogy önként fel fogom emelni. Amikor tehát a pénzbeszedő — engemet megelőzve — nagy alázatos udvariassággal hasonló kérését előterjesztette, a legnagyobb készséggel, sőt örömmel mondtam rá igent. Aztán pillanatok alatt tanácskozni kezdtem saját magammal. Egyet — becsületemre legyen mondva — őszintén állithatok: nem néztem és nem kérdeztem meg, hogy más mennyit fizet, vagy milyen arányban emelte tagdiját. De a tanácskozásomban — ezt is meg kell mondanom — alighanem részt vett az ördög is. Mert először ugy gondoltam, hogy száz lejre fogom emelni. Nem azért, mintha ez a száz lej egyenlő értékü lenne a régi husz lejjel, hiszen jól tudom, számtalanszor kell tapasztalnom, hogy ennek ma, egyes cikkeket tekintve, nagyobb összeg felel meg, de mondjuk kétszáz lejt mégsem adhatok, mert az én bevételeim sem emelkedtek olyan arányban. Hanem száz lejt talán mégis adnom kellene. És ekkor szólalhatott meg mindnyájunk titkos tanácsosa: az ördög. Mert akkor arra kellett gondolnom, hogy nemcsak az egy egyesületnek, hanem rajta kivül még jó néhány egyesületnek, közösségnek is tagja vagyok, sőt némelyiknek külön a feleségem is. Aztán nekem gyermekeim is vannak. Mert ilyenkor — ha máskor nem is — az ördög mindig figyelmeztet apai kötelességünkre: róluk nem szabad elfeledkezned, ha tulbőkezü leszesz, őket röviditjed meg, pedig neked mégis a családod az első. Ezeket a szeretetteljes intelmeket aztán mindig megfogadjuk. Én is hallgattam reájuk, és a száz lejt leszállitottam ötven lejre. De hogy megmutassam jószándékom maradványát, kifizettem három hónapra előre.

— Este — mint minden este — elővettem kiadásaim jegyzékét, hogy az aznapiakat beirjam. És amint a százötven lejt be akarom irni, rápillantok az előző napi utolsó tételre: egy liter bor százötven lej. — Barátom, én ritkán iszom bort és egy liter bort nem fogyasztok el egy-két nap alatt, de valami — és ez nem az ördög volt — azt mondta, hogy én rut, önző lélek vagyok, aki megkárositottam, megloptam azokat a szegényeket, akiknek három hónapra egy liter bor árát adtam. Három hónapra sok-sok szegénynek annyit, amennyit én — mondjuk — legfeljebb három nap alatt elfogyasztok olyasmiben, amire nincs is feltétlenül szükségem. Mi lenne a jótékony intézményekből, szegények megsegitéséből, ha mindenki igy tenne, mint én? De ugy-e mások nem igy szoktak adakozni? Csak én vagyok ilyen önző lélek?

Megnyugtattam, hogy nemcsak ő, sőt tudomásom szerint a legtöbb ember hasonlóképpen cselekszik. Pedig mi lenne, mi minden lehetne, mennyire más, jobb, emberségesebb élet lehetne, ha nem igy cselekednénk!

DEBRECZENI ISTVÁN

— **Fajtenyész apaállat-vásárok Arad megyében.** (Saj. tud.) Arad megyében a fajtenyész apaállatok tavaszi vásárját az alábbi sorrendben tartják meg: március 13-án Cermei-Csermőn, 15-én Buteni-Kőrösbökényben, 18-án Pancota-Pankotán, 20-án Chişineu Criş-Kisjenőn, 22-én Pecica-Pécskán, 23-án pedig Aradon.

Hirek

Március 6, hétfő
R. kat.: Perpetua
Prot.: Gottfried
Ortod.: 42 vrt.

Napkelte: 6.33 ó.
Napny.: 17.51 ó.
Holdkelte: 14.22 ó.
Holdny.: 4.57 ó.

A Déli Hirlap megjelenik mindennap a vasárnapokat és ünnepeket követő napok kivételével. — Szerkesztőség: Timişoara I., Bul. Regina Maria 8, távbeszélő 50-78.
Kiadóhivatal: I., Piata Bratianu 3, távbeszélő 28-10.
Előfizetési ár a lap házhoz való kézbesitésével vagy postán küldve: Egy hónapra 140 lej, három hónapra 400 lej. Egyes szám ára 5 lej.
Kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza, még abban az esetben sem, ha erre külön megkérnek.
Aradon előfizetések, felszólamlások Metianu-utca 6, hirdetések Eminescu-utca 4. szám alatt, Reclama irodában. Távbeszélő 17-11.

— **Ma van a Magyar Nőegylet jótékony teadélutánja.** A timişoarai-temesvári Magyar Nőegylet ma, március 5-én, vasárnap délután öt órakor tartja jótékonycélu teadélutánját az erzsébetvárosi Kiefer-különteremben. A tiszta jövedelmet szegény magyar diákok támogatására és a Vöröskereszt javára forditják. A nőegylet vezetősége szeretettel hivja meg teájára a város magyar társadalmát. Mindazok, akik a teadélutánra süteményt ajándékoznak, még ma délelőtt 10 órától kezdve adhatják át a Kiefer-különteremben.

— 68 ÉVES A PÁPA. (Róma). A római rádió jelentette, hogy XII. Pius pápa tegnap 68-ik születésnapja és pápává történt megválasztásának 5-ik évfordulója alkalmával tisztelgő küldöttségek üdvözletét fogadta. A pápa megkoronázásának 5-ik évfordulóját hivatalosan március 12-én ünneplik meg. (Tp).

— **A braşovi-brassói betegsegélyző szolgálatának igénybevétele sürgős esetekben.** (Saj. tud.) Ha a betegsegélyző pénztár tagja baleset, vagy sulyos betegség miatt nem tud az intézeti rendelőben személyesen megjelenni, ugy valamely családtagja utján 30-20, vagy 30-21 telefonszám alatt a mentőautó kiküldését kérheti. Ezzel egyidőben bejelentendő a beteg neve, pontos lakcime, tagsági könyvecskéjének száma és munkaadója neve. A mentőautó a nap és éjjel bármely órában igényelhető. Fertőző betegség esetén azonban a városi mentőszolgálatot kell igénybe venni amely külön autóval rendelkezik fertőző betegek szállitására.

— **Halálos itélet Craiovan.** Az Ecoul irja: A craiovai katonai törvényszék az elsötétités ideje alatt elkövetett lopás miatt Dumitru Alexandru Bradurile községbeli lakost golyó általi halálra itélte. Társát, Popa Iont, 25 évi kényszermunkára itélték.

Két vonal között

Az anyanyelv vagyont jelent a szó legigazibb értelmében. Olyan vagyont, amit erőszakkal elvenni nem is lehet. Egy nép müveltsége anyanyelvén keresztül nyilatkozik meg és fejlődhetik tovább. Mindennapi életében pedig sulyos gazdasági tényező is. Képzeljétek el, hány ember maradna kenyér nélkül abban a pillanatban, ha anyanyelvétől egyszerre megfosztanák. Az anyanyelvétől megfosztott nép gazdaságilag is elvértelenedne, hátramaradna az alatt az idő alatt, mig nehéz fáradtsággal, verejtékes munkával annyira magáévá tehetné egy más nép nyelvét, hogy azzal élni és boldogulni tudjon.

Vigyázzatok lelkiismeretesen arra a vagyonra, amit az anyanyelv jelent.

KACSÓ SÁNDOR

— **Náthaláz-járvány.** (Saj. tud.) Tarnaveni-Dicsőszentmárton városban és a környékbeli községekben náthaláz-járvány lépett fel. Halálos áldozatok eddig nem fordultak elő. A hatóságok megtették a szükséges intézkedéseket a járvány tovább terjedésének meggátlására és megszüntetésére.

(*) **Dr. Acél Mór** fogorvos átcserélné 110 voltos gyertyaégőit 185 voltosra. Uj cime: Timişoara, II., Mareşal Joffre-utca, 1., I. emelet.

— **Mozik müsora.** Március 5, vasárnap és március 6, hétfő: **Arad:** Aro: „Ha ujra kisüt a nap", Capitol: „Az élet orkánja", Corso: „A sátán völgye", Forum: „A terror árnyékában", Royal: „Hamupipőke", Urania: „Egy különös éjtszaka". — **Timişoara-Temesvár:** Apollo: „Veronika", Atlantik: „Támadás Baku ellen", Capitol: „Monte Cristo gróf", Corso: „Arlette", Thalia: „Józsa a barátnőm". — **Fratelia-Ujkisoda:** Fratelia: „Egykor", Roxy: „A rendőrség közli".

— **Ügyeletes gyógyszertárak.** Március 5 vasárnap: **Arad:** Janka (Regele Ferdinand-ut 25), Butta (Avram Iancu-tér 12). — **Timişoara-Temesvár:** Belváros: Götz (Bratianu-tér és Lonovici-utca sarok), Gyárváros: Jahner (Stefan cel Mare-utca 3), Erzsébetváros és Józsefváros: Keller (Carol-ut 27), Mehala: Corvin (Closca-utca 18.) — Március 6, hétfő **Arad:** Niedermayer (szerb-palota), Stauble (Regina Maria-ut 8.) — **Timişoara-Temesvár:** Belváros: Lupea dr. (10 Mai-utca 5), Gyárváros: Jahner (Stefan cel Mare-utca 3), Erzsébetváros: Sárga (Lahovary-tér és Porumbescu-utca sarok), Józsefváros: Diana (Bratianu-utca 29) Mehala: Corvin (Closca-utca 18.) — **Fratelia-Ujkisoda:** Panajoth. — **Freidorf-Szabadfalu:** Bonomi. — **Sibiu-Nagyszeben:** **Lieb Viktor (Regina Maria-ut 59.)**

— **Falbontó betörők.** (Saj. tud.) Tarnaveni-Dicsőszentmártonban ismeretlen tettesek éjtszaka behatoltak a Tatu-féle textilüzlet pincéjébe, ahonnan a falat kibontva az üzletbe jutottak. A betörők 200.000 lej értékü textiláruт vittek magukkal az üzletből. A vakmerő betörés ügyében megindult a nyomozás.

(*) **Vérszegénység, étvágytalanság** ellen FERROL vastáplikőr a legajánlatosabb. Ára 298 lej. GENIUS-krém a legjobb arcápolószer. Ára 150 lej Földes-gyógyszertár, Arad. Kapható gyógyszertárakban és drogeriákban.

(*) **Házasság.** Kunz Ede, a Bánáti Bankegyesület R. T. Timişoara, főtisztviselője és Bérczi Márta urleány, Timişoara, házasságot kötöttek. (Minden külön értesités helyett.)

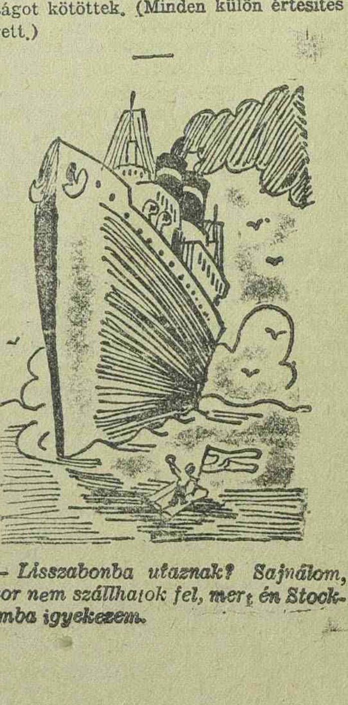

— Lisszabonba utaznak? Sajnálom, akkor nem szállhatok fel, mert én Stockholmba igyekezem.

— **Athelyezett postahivatal.** A postaigazgatóság közlése szerint a timişoarai-temesvári erzsébetvárosi Treb. Laurian-utcai postahivatalt a Lahovari-téren lévő városi telekbirósági épületbe helyezték át. Mint állami postahivatal müködik ezentul s a közönség délelőtt 8-tól egy óráig, délután félnégytől félhét óráig keresheti fel. A hivatal továbbitásra elfogad ajánlott küldeményeket, pénzes utalványokat, táviratokat, csomagokat és a postatakarékkal és csekkekkel való müveleteket is elintézi. A csomagcenzurát a hivatalban eszközlik.

— **Alagut a Szent Péter templom alatt.** (Róma). A római rádió jelentette, hogy a vatikáni hatóságok a Szent Péter templom alatt alagutat épittetnek, hogy igy könnyen járható utat nyerjenek a kriptához. Tudvalevő, hogy a bazilika alsó templomában van Szent Péter és az első pápák sirja, amelyek most a folyamatban levő átépités folytán szabaddá lettek. (Europapress).

Rendeletek, intézkedések

NAPONTA ADNAK KENYERET

Timişoara-Temesvár város közélelmezési szolgálata közli, hogy a március 6-tól 12-ig terjedő héten a kenyér vásárlására a 234., 235., 236., 237., 238., 239. és 240. számu kenyérjegy érvényes. Fekete kenyeret ezentul, további intézkedésig, naponta adnak. E héten érvényes még a 9. számu zsirjegy, másfél kilogramm hus vásárlására a 17. számu kukoricaliszt-jegy, félliter olaj vásárlására pedig a 4. számu olajjegy.

A TETŐGERENDAZAT BEMESZELÉSI ÁRÁNAK MEGÁLLAPITÁSA BRASOV-BRASSÓBAN

Braşov-Brassó város polgármesteri hivatala a tetőgerendázat bemeszelési árát négyzetméterenkint kétszeri meszeléssel legfelsőbb határként 25 lejben állapitotta meg. Aki ennél többet kér, de az is, aki többet fizet a szabotázs elleni törvény teljes szigorával bünhődik.

A MÉSZÁROSOK IS KÖTELESEK FIZETÉSI JEGYZÉKET KIÁLLITANI

A timişoarai-temesvári iparfelügyelőség közli a mészárosokkal, hogy az árkormánybiztosság rendelkezése értelmében kötelesek a hus eladása alkalmával fizetési jegyzéket kiállitani. A jegyzéken feltüntetendő a hus fajtája, sulya és ára.

TIMISOARAI-TEMESVÁRI SZŐLŐTULAJDONOSOK FIGYELMÉBE

Azok a timişoarai-temesvári szőlőtulajdonosok, akik a szükséges kékkő árát kifizették, március 8-ig jelentkezzenek Craciun Dumitru mezőgazdasági ügynöknél, Mehala, Horia-utca 59. szám alatt.

SPORT

A Chinezul-CAMT legjobb összeállitásában jatszik ma a bajnok FC Craiova ellen

A Chinezul-CAMT, a bajnok FC Craiova elleni mai Román-Kupa mérkőzés fontosságának tudatában, minden lehető előkészületet megtett a siker érdekében. Igy a mérkőzésre Timisoara-Temesvárra érkezett az első csapat más városban szolgálatot teljesitő kapusa is. A csapat mérkőzésekkel és komoly edzésekkel készült fel a mai nagy összecsapásra, amelyre Bürger Rudolf edző a következő együttest állitotta össze: Rose — Gerber, Kallich — Bán, Bozgan, Wittrich — Lippai, Kozsán, Szklenárik, Androvits, Buza.

A nagy érdeklődéssel várt kupamérkőzés a Banatul-pályán délután félnégykor kezdődik. Előzőleg a Chinezul-CAMT tartalékcsapata a Vulturii együttesével játszik barátságos mérkőzést.

Folyóiratunk a
HAVI SZEMLE
Megrendelhető:
ARAD, Str. Bratianu No. 2—4

Magyar szivvel

A DÉLI HIRLAP KIADÓHIVATALÁBAN BEFOLYT ADOMÁNYOK

A tüdőbeteg leánynak: Szent Antal nevében 200 lej, N. N. 500 lej.

Fehér Etelkának: N. N. 500 lej.

Az erzsébetvárosi Misszió részére özvegy Hemmerth Ádámné Rácz Rózsika elhalálozása alkalmából koszorumegváltás cimén Ragályi nővérek 500 lej.

A KAKUK-CSECSEMŐOTTHONBAN BEFOLYT ADOMÁNYOK

B. Böske néni 1 doboz sütemény, özvegy Táborszkyné 1 üveg paradicsom és 1 kg cukor, Dióssy Györgyné 1 hordó savanyu káposzta, H. A.-né 1 doboz sütemény, P. P. 1200 lej.

Pillanatképek

Étrend

Egy telefonfülke előtt többen várakoznak. Idegesek már, mert egyiknek-másiknak talán igen komoly ügye függ a lebonyolitandó telefonbeszélgetéstől.

Bent elegáns hölgy cseveg.

—Tudod drágám, remek leves volt. Libasült és burgonya, mindkettő csöpögött a zsirtól, melléje cékla és uborka és kompót és rizs és . . .

A sorbanállók e percben még az önmérséklet csodálatosan szép példáját mutatják, hogy ott állnak és hallhatják a hölgyet.

— Aztán gesztenyepüré volt isteni habbal, majd igazi kávé, hallod, valódi! . . . — sikong a hölgy a visszaemlékezés gyönyörüségétől. Majd elmereng, sóhajt

— Nem is tudom, miért hivtalak fel drágám, nem zavarlak?

A láthatatlan partner nem adhatta meg válaszát, mert a legközelebb álló férfi feledve az illem legelemibb szabályait, kirántja az ajtót.

— Elég volt! — kiáltja olyan vésztjóslóan, hogy a hölgy megszeppenve bucsuzni kezd.

Két nő beszélget

Két hölgy beszélget, két korty hadi fekete között. Az egyik öntudatos menyecske, az a fajta, akinek mindig gondosan helyén van minden fürtje és soha, semmiféle toaletthibát nem lehet fölfedezni rajta. A másik nincs annyira tudatában saját fontosságának és meglátszik rajta, hogy a kalapját sokszor csak ugy tükör nélkül szokta a fejébe csapni.

— Borzasztók ezek a mai cselédek — mondja az öntudatos.

— Hát Istenem. Miért éppen a cselédek ne legyenek borzasztók?

— Már engedje meg édesem, ezen nem lehet csak ugy napirendre térni. Hogy az ember ne tarthasson nyitva egy fiókot! Hiába számolom ki neki szemenként a cukrot, a fele mindig hiányzik, zsirból is mindig több kell, ha kint hagyom az uborkásüveget belenyul . . .

— Mondd . . . Veled még sohasem történt meg, hogy délelőtt kihalásztál az üvegből egy savanyu uborkát és bekaptad csak ugy pucéran, kenyér mellé?

— Hát igen . . . de ez más!

— Mért más? Ne porciózd ki annyira neki. Vagy pedig ne kérd számon tőle.

— Igy nem lehet most élni! A mai világban . . .

— Én — mondja a másik — sohasem szoktam nagyon zárni mindent. És még sohasem jártam rosszul! Éppen ezt akarom elmondani neked. Tudod jól, egy kis családi panzióban lakom. Az ilyen hely valóságos Noé bárkája. Mindegyik szoba önálló, külön háztartás, spejzzal az ablak közelében és a szekrények tetején. Pédáns öreg hölgyeink vannak, akik tulságosan jól tudják, mi az övék és mi a másé! Ami az övék, az övék, ahhoz ne nyuljon senki. Én csak azt tudom mondani neked, hogy nekem soha semmi bajom nem volt a cselédekkel abban a panzióban.

— Igen, mert te mindig mosolyogsz hozzájuk és kedveskedsz nekik.

Nem látom be, miért ne beszéljek éppen olyan udvariasan azzal a fiatal leánnyal, akivel naponta tizszer annyi dolgom van, mint azzal a savanyu öreg szomszédommal, akivel félévenkint egy szót váltok? A fehérnemüs szekrényemet szárni szoktam. Elvégre kisértésbe nem kell senkit se vinni . . . De például a ruhaszekrény, amibe folyton ki-bejárok, nyitva. Ha hiányzik néha a cukortartóból, nem szólok. Mindig mindenből megkinálom a leányt, amit ő néha respektál, néha nem. Mit csináljak. Emberek vagyunk. Egyszer felfedeztem rajta egy öreg bluzomat, ami a rongyos-zsákban hevert. Pulóver alá hordta. Nem vettem észre.

— Én is adok a lánynak mindenből. De azt én adom neki! És szeretném én azt látni, hogy csak egy kis fecnihez hozzányuljon, ami az enyém!

— És sohasem vettek el tőled semmit?

— Hiszen éppen ez az! Mindenből adok neki és mégis eltünik, hol ez, hol az . . . egy zsebkendő . . .

— Na látod. Én nem csinálok jelenetet egy zsebkendőért. Bár nálam nagyon ritkán vész el valami. Most mégis, észrevettem, hogy egy kis arany melltüm hiányzik. Mondtam a szobaleánynak, mennyire fáj, nagyon kedves emlékem, még hozzá arany! Ami ma sokat ér. A leány nagyon sajnálkozott és azt mondta, hogy nézzek át alaposan mindent. De én bizony hiába néztem. Közben neki felmondtak és 15-én távozott. De 14-én este, amikor hazamentem, az éjjeliszekrény-fiókomban a sok vacak között ott találtam a tüt.

— Nagyszerü. Hát aztán? Ellopta és aztán visszatette.

— Olyan biztos vagy benne? Hátha csak én voltam felületes, ripsz-ropsz, átkotortam mindent, az ilyen kis tü pedig könnyen beleakad valamibe . . . Lehet, hogy csak én nem vettem észre.

— Ugyan kériek! Egészen bizonyos, hogy a leány vitte el!

— Miért? Mért mondjuk olyan könnyen rá a cselédre, ha valami hiányzik, hogy ő vitte el? Tegyük fel, ő volt. Megkivánta, elvette. Azt hitte, valami divatos vacak, olyan, amit minden nő visel a ruháján. De amikor rájött, hogy arany, visszatette. És visszatette, mert szeret engem. Igenis, állitom, hogy a Kati szeret engem és az a tü ott a fiókban lovagias gesztus volt, amivel Kati nyugtázta, hogy általában embernek, sőt nőnek néztem. Mindenesetre nekem volt igazam, akár igy volt, akár ugy volt, én jártam jól, hogy nem ragaszkodtam olyan körömszakadtáig a magam igazához. Sok mindent el lehetne [illegible] a [illegible]

i. M.

Ifjúság

Petőfi Sándor életéből

A „szerkesztő ur" otthon — A Helység kalapácsa — János vitéz — Cipruslombok Szerelem gyöngyei

A dunavecsei pihenő megbékélt és reménykedő hangulatában költőnk serényen készül a jövőre. Az édesanyja még ijedez, hogy apa és fiu összekap, ha szinészetről vagy irodalomról esik szó közöttük, de költőnk maga simit el minden nézeteltérést s csak a szerető fiu szemével tekint atyjára. Borozgatánk apámmal — dalolja — Ivott a jó öreg, S a kedvemért az egyszer — Az Isten áldja meg ! . . . Továbbá elszavaltam Egy bordalom neki; S nagyon-nagyon örültem, Hogy megnevetteti. — Az otthon egyetlen szükös szoba. Nem alhatik negyedikként benne a „szerkesztő ur." Az édesanyja biztatására átballag az öreg mészáros Nagy Pálékhoz, akiknek 1400 forinttal tartozik már s tőlük kér helyet a „pesti szerkesztő"-nek. Nagy Pálék szivesen fogadják házukba a költőt. Ezért a szivességért halhatatlanná teszi a költő ezt a hajlékot, a diványt, amelyen pihent, az ablaküveget, amelyen megjelenik a hold, a poharat, amelyet asztalára tesz a ház virága, a nagyon csinos, szőkehajfonatos, tizenötéves Nagy Zsuzsikát. A legszeretőbb anya tiz évvel megfiatalodik e boldog két hónap alatt. Dalolgat a konyhában, amit évek óta nem tett s szorgoskodik, buzgólkodik, hizlalgatja a fiát. A fiu pedig pihenhet és dolgozhat kedvére. Szebbnél szebb verseket ir és Berangerhez jár költői és politikai iskolába, középminőségü mézet és erős politikai mérget sziv belőle.

Elfoglalva állását a Regélő Pesti Divatlapokban (1844. julius 1), pontos és lelkiismeretes munkát végez. Gazdája biztatására Csokonai-bekecset, nyakbavető mentét, sujtásos szük magyar nadrágot, kucsmát, makrapipát, fokost rendel magának. Igy válik eleven hirverőjévé is a Divatlapoknak. Bordalain kivül ez is hozzájárul ahhoz, hogy holmi duhaj, részegeskedő népköltőnek tartják, pedig Petőfi nem birja a bort, nem is szereti. Akik meg csak népdalaiból ismerik, azok a népdalokban megénekelt betyárokkal, juhászokkal azonositják. A farsangi öltözetet már őszre végleg leveti, de a róla elterjedt hamis kép sokáig megmarad.

Ő maga egyre magasabbra lendül. Nem szédül el attól, hogy az ország legnépszerübb, legismertebb költője, hogy a Divatlapok előfizetőinek száma megkétszereződik általa és hogy „esténként dalai mellett alszik el, melyeket az utcán énekelnek." Petőfi Sándor nagyon tanult, nagyon tudatos költő. Önmagával szemben a legigényesebb, s rövid ingadozás után egyremásra születnek meg nagy versei, irodalmunk megannyi eseménye. Debrecenben összeirt Verseit még ki sem nyomtatja a Nemzeti Kör, és már elkészül a **Helység kalapácsa**. Nemcsak félreértik és támadják, hanem bizonyitékot is látnak benne arra, hogy költőnk holmi parlagi, mosdatlan száju vadóc, a puszták, csárdák és betyárok költője. Vahót Imre nem is meri kiadni. Akad mégis kiadója, s a 40 forintnyi költői tiszteletdij sürgősen a mindinkább sulyosabb helyzetbe jutó öreg mészáros felsegitésére megy már Szalkszentmártonba. Két emberöltőnél is többet kell e münek várnia, amig irodalmi fémjelzés kerül reá, hogy halhatatlan remekmü. Megirásának századik évfordulójára vegyük elő s magunk itélhetjük meg, hogy ez a kis népi eposz nemcsak az egész irodalmi multtal szembenálló, kegyetlen paródia, hanem csodálatosan eleven népi alakjai mennyire a szivünkhöz nőnek. A költőt azonban nagyon megviseli a korabeli birálat. Még jobban a balsikere a Nemzeti Szinházban. Lemondása a szinészetről nem akadály abban, hogy Egressy jutalomjátékán ő is játsszék. Jó barátja a nagy szinésznek, szereplése csak ezt bizonyitaná. Egressy kérésére az igazgatóság megengedi Petőfi felléptét. A költő lelki viharok közben készül a fellépésre. Hátha visszatérhet a nagytövisü, de nagyrózsáju, elzárt mennyországba? Aztán a szerep szövegét elvéti. Ezt kellene mondania: Julcsa kisasszony a menyasszony. E helyett azt mondja: Julcsa kisasszony a vőlegény. Zavarában nem tartja meg azt a szabályt, hogy a hibát ugy kell hagyni, helyesbiteni akar, s a javitás is baklövés: — Vagy izé, Gergely urfi a menyasszony. Taps csattan fel megbocsátásul a nézőtéren. Ez a taps azonban a hires költőnek szól, akit csak kedvtelőnek tekintenek a szinpadon. Ez Petőfi végleges bucsuja a szinészettől.

Most a legjobb lenne, ha az ég és föld összedőlne vagy legalább ő maga semmisülne meg hirtelen, de kiheveri ezt a csapást is azzal, hogy tépelődő lelke a népi élet eseményeibe, majd a mesék világába menekül. Nincs senkije, aki eldajkálná, vigasztalná, mesél hát önmagának. Ugy is igért gazdájának elbeszélő költeményt, A pokol titkairól cimüt. E helyett irja meg november közepén a Kukorica Jancsit, későbbi nevén **János vitézt**. Nagy alkotás. Vörösmarty első hallásra igy itél róla: Diszére válhatna bármely irodalomnak. Petőfi ugyanis felolvasta előtte a János vitéz-t. A siker, sőt az elragadtatás általános. Mintha népi hallgatóknak irná, de mi is olyanokká válunk s cinkos módra mulatunk például a szántszándékos földrajzi meg történeti lehetetlenségeken a költővel, a népi hallgatók rovására. Népmese-e vagy tündérmese, talán inkább verses mese vagy tündéri hősköltemény? Mindenképpen a magyar népies költészet legegységesebb szerkezetü, legtisztább hangu és szellemü alkotása. Mégis Kacsóh Pongrác megzenésitése kellett hozzá, hogy városi népünk is operett-szinházból, most már az operából meg a rádióból megszeresse.

A költő életéből is van benne egy kevés. Nagy Zsuzsika, de kivált Csapó Etelka bájos szépsége összeolvad az árva Iluska képzelt alakjával. Vachott Sándor sógornője ez a tizenötéves, szép, szőke leány. Petőfi mindössze négyszer vagy ötször találkozik vele, akkor is inkább látja, mint beszélget vele és egy karácsonyesti vacsorán a szomszédja. A költő árva szivét ábrándos, ébredező szerelem tölti el, s mikor Etelka váratlanul meghal, kéri a családot, hogy tekintsék a halott Etelka vőlegényének. A családtagok sorában kiséri ki Etelkát a temetőbe, ahová naponként kijár. Ekkor születnek meg a **Cipruslombok Etelka sirjára**, a „szőke fürtök kedves gyermeké"-nek halhatatlanságára. A költő félszeg, zavart a hölgyek társaságában, de a halott leánynak gátlás nélkül mondja el vallomásait 34 szép versben, a maga vigasztalására. Eddig a bu az egyetlen kincse, amelyet hiven őriz szive, „Mert a sziv üresen nem állhat, kell hogy mindig legyen lakója. Lesz is hamar, hiszen „Szeretnék már szeretni ujólag" . . dalolja s e miatt női olvasói kissé meghökkennek. Máris? — gondolják.

Szivének uj lakója a szép, müvelt és gazdag Mednyánszky Berta. A költő kezdettől fogva sejti, hogy ez az élmény csak versek forrása lehet. Meg is kéri a leányt, de a gőgös apa, egyetértve a józan leánnyal, kikosarazza. Petőfi mindössze egy szalaggal átkötött rózsacsokrot kap Bertától, ő maga a **Szerelem gyöngyei**-vel ajándékozza meg a leányt s irodalmunkat azért a vágyódásért az igazi szerelemre, amelynek nagy verseit majd Szendrey Julia ihleti.

(—a)

ROYAL-mozgó, Arad
ALEXANDRI UTCA 2
Távbeszélő 19-33

3—73 éves gyermekeknek
Hamupipőke
Roberto Villa, Silvana Jachino, Paolo Stoppa mindent felülmuló alakitásával.
Délelőtt 11·30 kor is előadás.
Az előadások kivételesen: 2·30, 4·10, 5·50, 7·30 és 9·10-kor kezdődnek.

Rádió

Állandó rövidités: H = Hirek, E = Előadás, F = Felolvasás, Z = Zene, Hgl. = Hanglemezek.

MÁRCIUS 6, HÉTFŐ

BUCURESTI: 6.55 H és Z. 12.45 H. 13 Bajtársi óra. 13.50 H németül. 14 H. 14.15 Közlemények. 14.30 Sebesültek szórakoztató müsora. 15.30 Katonák üzennek. 18 Diákélet. 18.30 Z énekkel. 19.25 Z. 19.50 H. 20 Ének 20.30 F. 20.50 Szinházi előadás: „Ahogy tetszik", vigjáték. 22 H, sport. 22.20 Z.

RADIO MOLDOVA: 12.30 Z. 13 Z, 13.30 H. 13.45 Z. 18.30 Z. 19 E. 19.15 Karének. 19.35 Z. 20 E. 20.15 Z. 21 H, 21.15 Ének. 22.30 Z.

BUDAPEST I.: 7.25 Torna. 7.45 Z. 8 H. 8.15 Z. 9 H német, román, szlovák, ruszin és szerb nyelven. 9.30 Z. 11.15 Z. 12.15 Z. 12.40 E Benczur Gyuláról. 13.10 Z. 13.40 H. 15 Z. 15.30 H. 16 Z. 16.30 Ipari E. 17.25 E. 17.45 H. 18 Sport. 18.45 Z. 19.30 Zilahy Gyula „Fatornyok" cimü három felvonásos szinjátékának előadása. Az első szünetben: H. 22.10 Hgl. 22.40 H. 23.10 H német, angol és francia nyelven. 23.40 Hgl. 24.45 H.

MÁRCIUS 7, KEDD

BUCURESTI: 6.55 H és Z. 12.45 H. 13 Z. 13.50 H németül. 14 H. 14.15 Közlemények. 14.30 Sebesültek szórakoztató müsora. 15.30 Katonák üzennek. 18 Német nyelvoktatás. 18.15 H németül. 18.30 Z. 19 E. 19.15 Z. 20.40 F. 21 Z. 22 H, sport. 22.15 Közlemények. 22.20 Z.

RADIO MOLDOVA: 12.30 Z. 13 Román hegedüsök. 13.30 H. 13.45 Z. 18.30 Z. 19 E. 19.15 Z. 19.45 Karének. 20 E. 20.15 Z. 21 H. 21.15 Operarészletek. 22 Z.

BUDAPEST I.: 7.25 Torna. 7.45 Z. 8 H. 8.15 Z. 9 H német, román, szlovák, ruszin és szerb nyelven. 9.30 Z. 11 H. 11.15 Z. 12.15 Ének. 12.40 Divat. 13.10 Z. 13.40 H. 15 Z. 15.30 H. 16 Hgl. 16.30 Gyermekmüsor. 17.20 Z. 17.45 H. 18 Cigánymuzsika. 18.25 E a fütésről. 18.40 Z. 19 E 19.20 Z. 20 Filharmoniai hangverseny. A szünetben: E 22.10 Az idő sodrában. 22.25 Z. 22.40 H. 23.10 H német, angol és francia nyelven, 23.40 Hgl. 24.30 Z. 24.45 H.

A LÉGVÉDELMI MUNKAKÖTELEZETTSÉG MEGVÁLTÁSÁNAK BEFIZETÉSI RENDJE

Timişoara-Temesvárott a városi pénzügyi hivatalban a kétnapos légvédelmi munka kötelező pénzben való megváltásának rendje ma és holnap a következő:

1944. MÁRCIUS 7-ÉN, KEDDEN

Az I. kerületből az E. de Savoya, Gen. Doda, Palanca és Gh. Lazar utcák lakosai.

A II. kerületből a) a Neculcea, Noua, Cimitirului, Melodiei és Lunei utcák lakosai.

b) az Ep. Teofil, Galvani, Laponia, Estonia, Pummer utcák és Col. Radio lakosai.

A III. kerületből az Aron Pumnul-utca, az Adamachi-tér, az I. Vasii-utca, az A. Sever-tér, a Pempea, Cosminului, D. Coreşi, Roma, Nero, Delfi, Aurelianus, Socrates, Sf. Petru, Marzescu, Trubadur, Catargiu, Sft. Pavel, Nicolint, Milcov, Caraş, Diana, Constanta, Medea, Latona, Deliblata utcák lakósai és az E. dela Tisa körut 1—39. és 2—26. szám alatti lakosok.

A IV. kerületből a Sagului-ut 2—50. szám alatti lakosai, a T. Vladimirescu-utca 13—85. szám alatti lakosok és a Bulai Deleanu-utca lakosai.

Az V. kerületből a Geml. Zorilor, N. Bolocan, Al Lapuşneanu, Oratiu, Vidin, A Ruso, V. Micle, Haiduceasca, Lisabona Barzava, Taborului, Semicerc, I. Ratiu és Amzei utcák lakosai.

(Folytatjuk.)

Román Opera
Ma, vasárnap, március 5-én, este 8 órakor
LUCIA BERCESCU
Európa egyik legszebb hangu énekesnője, a bécsi opera tagja vendég szerepel a AIDA cimü operában.

Timisoarai Temesvári CORSO-MOZI előadások 3, 5, 7, 9 órakor Távbeszélő: 38-95 Bej. szám 6-1108-1939
Az angyal zsebmetsző
Danielle Darieux: ARLETTE

Apróhirdetések

PAPLANVASZON, ezüstkanalak, ezüst cigarettatárca, porcellán-készlet, alpakka-evőeszköz, kézimunka-függöny, konyha-kézimunkák, bőr-piperekészlet (necesszer) eladó. Timişoara II., O. Iosif-u. 28. (1411)

KERESEK komoly szakácsnőt. Timişoara, I., Bucureşti-utca 8. (1491)

VARRÓLEÁNYOKAT, előmunkásnőket, kézileányokat felfogadnak. Jelentkezzenek Timişoara, Carmen Sylva-körut 3, III. em., 7. alatt. (1408)

Kérjék mindenütt a
„CEAINA"
valódi teából készült tea-es-zenciát és a
„TRAIAN"-citrompótlékot
minden füszerüzletben kapható.
Gyártja: TRAIAN IOANEŞIU,
Bucureşti, II., Bucovina-utca 15.
Bej. sz. Cam. Com. Bucureşti 27-9-941.

DUÁLMOTORT, nagy „graver"-hangszórót vennék. Ajánlatok Székely ortopédnek küldendők. Timişoara, Bul. Bertheloth 8—10. (1430)

ELVESZETT a 361. számu hivatalos rendőrhatósági jelvény. Az illetékes katonai hatóság érvénytelennek nyilvánitja. A jelvények ugyanis csak személyazonossági igazolvánnyal együtt érvényesek.

KORSZERÜ, mély, kifogástalan gyermekkocsi eladó. Timişoara I., Buteanu-u. 12. Barth. (1410)

ELTÜNT Timişoaran, a villamoson a kosaram. Kérem a megtalálót, hogy a benne levő piros igazolványt, villamos bérletet és cartelákat hozza el az azokon feltüntetett cimre. (1496)

KERESÜNK ADMINISZTRATIV irodai segéderőt, aki a román, magyar, német nyelveket birja. Technikai szakmában jártas előnyben, lehet nő is. Részletes, irásos ajánlatokat ajánlás és igény megjelölésével „Mozgékony" jeligére a timişoarai kiadóhivatalba kérek.

KIFOGÁSTALAN bejáró mindenes szakácsnőt azonnali belépésre keresek. Cim: Timisoara I., Regina Maria-körut 26. Földszint. 4. ajtó. (1399)

ELADÓ főpincéri táska, aprópénznek és papirpénznek való, és két darab **fehér kabát**. Cim: Haas Elisabeta, Timişoara I., Mocioni-u. 6. (1412)

ANGOL és francia munkára önálló munkaerőket és kézileányt jó fizetéssel felfogadnak. Ugyanott bejárónő is alkalmazást nyer. Marian-szalon, Timişoara I., Regele Ferdinand-körut 4. Bej. szám 37.338. (1409)

BEJÁRÓNŐT vagy mindenest keresnek. Timişoara III., Brancoveanu-u. 17, I. em. (1437)

ELADÓK férfiruhák, női kabátok, ruha kosztüm, női cipők és szandál, teritő, zsebkendők, villanyfőző. Timisoara III. Ciprian Porumbescu-u. 32, I/14. (1434)

LEÁNYT vagy asszonyt könnyü irodai munkára felfogadnak. Krippner, Timişoara III., Generalul Domasneanu-u. 4 i, szám 7489/1941. (1435)

IDŐSEBB bejárónőt felfogadok a délutáni órákra, kis háztartásba. Timişoara III., Odobescu-u. 16, 19. ajtó. (1433)

MÜVELT, komoly nő háztartásban keres foglalkozást, esetleg pici gyermek mellé menne. Cimeket „Müvelt" jeligére a timişoarai kiadóba kér. (1460)

HÁZHELYET keresek 300.000 lej értékig. Cim: Timişoara III., Mihai Viteazul-körut 21. Távb.: 25-90.

MALOM-munkást és napszámost keresek azonnalra. Jelentkezés 10—12 óra között: **FADECO**, Timişoara, Buziaşului-ut 3. Bej. szám 22424/943. (1462)

BEJÁRÓNŐT könnyü munkára felfogadnak. Timişoara IV., Mircea Voda-u. 3. (1423)

KOCSIST azonnal felfogad „Cereala", Timişoara, Lahovary-tér 5. Bej. szám 315/10758/941. (1457)

IDŐSEBB, önállóan sütni-főzni tudó gazdasszony azonnali belépésre állást keres. Timişoara IV., Iancu Vacarescu-u. 19. A házmesternél.

ELADÓ 5 kg-os mérleg, fekete, uj télikosztüm és nyakbavető (boa). Ugyanott butorozott szoba kiadó. Érdeklődni az üzletben lehet. Timişoara II., O. Iosif-u. 17. ((1454)

ELCSERÉLNÉM 3-szobás, kényelmes, kertes lakásomat 1-szoba-konyhás, éléskamrás lakással. Timişoara III., Axente Sever-u. 11. (1452)

ELADÓ kis termetre való, valódi angol szövetből készült női kosztüm. Ugyanott egy kabátra és kosztümre való, tiszta gyapju szövet eladó. Kiss, Timişoara, Mircea cel Mare-sor 3. (1451)

BEJÁRÓNŐT azonnal felfogad Fisch fényképész, Timişoara, Berthelot-körut 4. Bej. szám 32996/21. (1450)

JÓ ÁLLAPOTBAN lévő nagy üstház, üsttel együtt eladó. Timişoara II., 3 August-u. 9. (1449)

ELSŐOSZTÁLYU vendéglő keres azonnali belépésre megbizható, ügyes, konyha- és kiszolgáló leányokat. Jelentkezni Timişoara I., Eugen de Savoya-u. 5, II/10. alatt, délután 2—4 óra között. Bej. szám 123/944. (1487)

A GYÁRVÁROSI állomás mögött bérbeadó 860 négyszögölnyi müvelésre alkalmas, üres telek. Cim a timişoarai kiadóban. (1464)

KERESEK megvételre 4,500.000—5.000.000 értékü szántóföld-ingatlant gazdasági épületekkel. Cim a timişoarai kiadóhivatalban. (1465)

ELVESZETT egy darab barna férficipő a Gyárvárosban. A becsületes megtaláló adja át jutalomért Timisoara II. Negruzzi-u. 11. szám alatt. (1488)

ELADÓ egy kisebb bérház. Timişoara III., Ciprian Porumbescu-u. 20. Érdeklődni 10—1-ig és 3—5 között. (1436)

TÜZÁLLÓ vasszekrényt keres Prima Ardeleana Biztositó, Timişoara I., Mercy-u. 2. Albina-bank palotája, I. em. (1392)

KIVÁLÓ házi ebéd kapható házban és házon kivül a Mária-szobor közelében. Timişoara, távb.: 27-52. (1396)

KERESKEDELMI gyakorlattal és nyelvtudással biró egyént alkalmazok. Csakis idősebb, komoly egyének jelentkezzenek Timişoara, távbeszélő 31-74. (1275)

ANGORA-gyapjut veszek minden minőségben, napi áron. Timişoara III., Domniţa Balaşa-u. 13, 2. ajtó. (1358)

MEGHIVÓ. A „Pietas" Temetkezési Önsegélyző Egyesület tagjait tisztelettel meghivják az 1944. március hó 12-én d. e. 10 órakor, az egylet helyiségében megtartandó **rendes évi közgyülésre**. Az 1943. évi jelentés, mérleg és évi zárlatozások az egylet irodájában megtekinthetők. (4591)

KOMOLY munkást, aki az asztalosmunkához is ért valamit, állandó alkalmazásra felfogadnak keret-üzletben. Timişoara IV., Carol-körut 8. Bej. szám [illegible]1/10704/1941.

Diesel-gépészt, jó munkaerőt,

90 HP Augsburg-Nürnberg-motorhoz keresünk. 38 évnél idősebb és főképpen vasesztergályos legyen, aki hasonló gépekkel már dolgozott és lehetőleg április elseje előtt léphet szolgálatba. Személyes bemutatkozás csak hivásra kivánatos. Részletes ajánlatokat a fizetési igények megjelölésével **„ERIKA-malom, Lovrin"** cimre kell küldeni.

JÓ ÁLLAPOTBAN lévő MÁV 8-as cséplőkazán eladó. Szabó András, Tormac-Végvár. (1428)

MINDENEST keresek azonnalra. Timişoara III., Martirul Ciordas-u. 19. (1446)

ELADÓK 36—37-es női cipők és egy tiszta selyem imprimé-ruha. Timişoara III., Remus-u. 4, I. em. (1418)

ELADÓ korszerü, 2+1 rádió, anodpótló, cipész- és női varrógép, valamint vas csirkeketrec. Timişoara IV., Camelei-u. 17. (1347)

KERESEK idősebb házaspárt. Megkivánom, hogy az asszony a házimunkában, az udvari, kerti és istálló munkában feltétlenül hozzáértő szolgálatot végezzen. Ferma, Lipova, Alea Bailor 2. (4596)

VESZEK-ELADOK mindenféle ékszert, drágaköveket, értékelek. „Bijuterie" Arad, Horia-u. 3., első emelet, 2—5-ig. Távbeszélő: 12-30. Bej. sz.: 11198/943. (635)

GYERMEKKOCSI, majdnem uj, vajszinü, redőnyös, olcsón eladó. Margittai, Timişoara IV., Fröbl-u. 36. (4600)

KERESÜNK azonnali belépésre keresztény tisztviselőnőt. Colectura Ardeleana, Timişoara, Regele Ferdinand-körut 1/a. Jelentkezés d. u. 4—7 óra között. (1463)

BAKANCS, bricsesz-nadrág, zubbony, tiszti sapka, derékszij, kamásli sürgősen eladó. Timişoara IV., I. C. Bratianu-u. 36. Baum. (5440)

CIPÉSZSEGÉDET felfogadok vásári munkára. Timişoara Fratelia X. utca 9. (1378)

GÉPIRÓNŐI állást keres fiatal leány. Beszél románul, németül, magyarul, (ért a gyorsiráshoz is.) Cim: Timişoara III., Memorandului-utca 49. Első ajtó.

VARRÓLEÁNYOKAT, önállóakat, a legnagyobb fizetéssel felfogad Asz[illegible]-szalón, Timişoara I., Lonovici-u. 1, III. em. Bej szám 3709/940. (1432)

MEGBIZHATÓ, szorgalmas, jól főző mindenes szakácsnőt, rendben lévő iratokkal, március 15-re felfogadnak. Jelentkezzék 9—10-ig. Timişoara, Carol-körut 23. em. (1467)

BETÁRSULNÉK személyes tevékenység mellett, két millió lej tőkével, később esetleg többel, ipari vagy kereskedelmi vállalatba. Ajánlatokat „Tevékeny" jeligére a timişoarai kiadóba kérek. (1381)

KIFOGÁSTALAN vendéglői szakácsnő március 15-re állást keres. Timişoara II., Stefan cel Mare-u. 53. Bent az udvarban, Máthénénál. (1375)

FÉRFIINGEK, pizsamák és ágynemüek javitását vállalom. Szerafolánné, Timişoara II., Fagului-u. 24. Az emeleten. (1376)

FÜSZERÜZLET eladó. Érdeklődni lehet: Timişoara II., Scolii-utca, 1., cim alatt. (1413)

OLCSÓN eladó egy sötét, mély gyermekkocsi. Timişoara II., Renaşterii-u. 16. sz.

FIATAL mindenest keresek március 15-re. Timisoara III., Metropolitul Metianu-u. 6, I. em., 8. (1448)

Nyomatott: Societatea Naţională de Editură şi Arte Grafice „Dacia Traiană" Timişoara Strada Lonovici 2 înmatr sub Nr 52/ 1488/1943 la Registrul Of Com Timisoara
Tiparita la 4 Martie 1944